

Nr 11

Utlåtande i anledning av väckta motioner om sänkning av statsbidraget till allmän försäkringskassa, m. m.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 547 i första kammaren av herr *Sveningsson* och nr 546 i andra kammaren av fru *Kristensson*.

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts,

”att riksdagen måtte antaga följande

1) Lag

angående ändrad lydelse av lagen om allmän försäkring den 25 maj 1962 (nr 381).

Härigenom förordnas, att 19 kap. 7 § lag om allmän försäkring erhåller följande ändrade lydelse.

7 §

Till allmän försäkringskassa utgår för varje år statsbidrag med 45 procent av kassans utgifter för

- a) sjukvårdersättning, dock ej ersättning för sjukhusvård i riket;
- b) grundsjukpenning;
- c) barntillägg;
- d) moderskapspenning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1963.

2) Förordning

angående ändrad lydelse av Kungl. Maj:ts förordning den 4 juni 1954 (nr 519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel.

Härigenom förordnas att 3 och 5 §§ Kungl. Maj:ts förordning den 4 juni 1954 (nr 519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel skall erhålla följande ändrade lydelse.

3 §

I annat fall än som avses i 2 § äger vid sjukdom den som är omfattad av sjukförsäkring enligt lagen om allmän försäkring eller här i riket är i allmän eller enskild tjänst vid inköp av läkemedel, som enligt apoteksvarustadgan den 14 november 1913 (nr 308) är att hänföra till apoteksvara eller som utan att

utgöra apoteksvara innehåller gift av första klassen, åtnjuta nedsättning av fastställt pris för läkemedel med hälften av det belopp, varmed priset må överstiga fem kronor. Har under en formel föreskrivits fler läkemedel, skall prisnedsättningen avse den sammanlagda kostnaden. Är förskrivning avsedd att expedieras mer än en gång, skall nedsättningen hänföra sig till varje expedition.

Vad nu — — — vistas härstädes.

5 §

Kostnaden för tillhandahållande av läkemedel enligt denna förordning bestrides av de allmänna försäkringskassorna.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1963.”

Gällande bestämmelser

Vid sjukdom äger den som omfattas av lagen om allmän försäkring eller är i allmän eller enskild tjänst här i riket åtnjuta viss rabatt å läkemedel, som ej tillhandahålles kostnadsfritt. Rabatt lämnas för sådana av läkare ordinerade läkemedel, som enligt apoteksvarustadgan är att hänföra till apoteksvara eller som innehåller gift av första klassen. Det fastställda priset nedsättes därvid med hälften av det belopp, varmed priset överstiger karensbeloppet tre kronor. Nedsättningen sker å det apotek där läkemedlet utlämnas. Vederbörande apotekare erhåller av riksförsäkringsverket ersättning motsvarande prisnedsättningen. Kostnaderna för läkemedelsrabatteringen samt för de läkemedel som tillhandahålles kostnadsfritt bestrides av statsmedel med belopp för kalenderår motsvarande 1 krona 15 öre för envar hos allmän försäkringskassa inskriven och i övrigt av de allmänna försäkringskassorna.

Allmän försäkringskassa erhåller därjämte för varje år statsbidrag till sjukförsäkringen med hälften av kassans utgifter för grundsjukpenning, barntillägg, moderskapspenning och sjukvårdsersättning, dock ej ersättning för sjukhusvård i riket.

Motionerna

Motionärerna påpekar, att statens bidrag till sjukförsäkringen för nästa budgetår beräknas till 362,9 milj. kr., och menar, att det med hänsyn därtill framstår som nödvändigt att begränsa statens bidrag till försäkringen. Enligt motionärernas uppfattning torde en sådan begränsning vara möjlig utan att avgifterna höjes. Under senare år har nämligen, framhålles det i motionerna, kassorna uppvisat inkomstöverskott, varigenom en betydande fondering ägt rum. Under 1961 hade sålunda fonderna ökat med 16 milj. kr. till 457 milj. kr. vid årets slut. Motionärerna hävdar att någon ytterligare fondering inte är erforderlig.

Motionärerna föreslår att statsbidraget till läkemedelsrabatteringen skall slopas. Förslaget medför en besparing i statsbidrag med 6,8 milj. kr. Samtidigt föreslås att karensbeloppet vid läkemedelsrabatteringen höjes från 3 till 5 kr., vilket enligt motionerna skulle medföra en utgiftsminskning för sjukkassorna med cirka 20 milj. kr. En höjning av karensbeloppet skulle, framhålls det, innebära en merutgift per inköpt läkemedel av högst 1 kr. Samtidigt skulle förslaget medföra en betydande administrativ förenkling, då antalet ersättningsärenden kan antagas minska med omkring en tredjedel.

Vidare föreslås, att statsbidraget till sjukvårdsersättning, grundsjukpenning, barntillägg och moderskapspenning skall sänkas från 50 till 45 procent. Därigenom skulle uppkomma en utgiftsminskning för staten om 35 milj. kr. Till motivering för detta förslag anföres bl. a., att de besparingar som uppstår för sjukkassorna genom höjningen av karensbeloppet ger utrymme för sänkningar av statsbidragen utöver vad som motsvaras av borttagandet av statsbidraget till läkemedelsrabatteringen.

I motionerna anges den totala besparingen i statsbidragen som förslagets genomförande skulle medföra till 41,8 milj. kr. för nästa budgetår.

Tidigare behandling av förevarande frågor

De av motionärerna aktualiserade frågorna har varit föremål för riksdagens behandling vid ett flertal tillfällen. Här må hänvisas till *andra lagutskottets utlåtanden nr 35 år 1959, nr 8 år 1960 och nr 15 år 1961.*

I samband med förslaget till lag om allmän försäkring behandlade *andra lagutskottet* under 1962 års riksdag motionen II: 780, däri framställdes yrkanden med samma innebörd som i förevarande motioner. I sitt *utlåtande nr 27* anförde utskottet bl. a.

Frågan om höjning av karensbeloppet vid läkemedelsrabatteringen har varit föremål för riksdagens prövning vid åtskilliga tillfällen. Yrkanden i sådan riktning har därvid i samtliga fall lämnats utan bifall. Såsom skäl härför anfördes till en början, att frågan prövades av utredningen om läkemedelsrabatteringen och att man borde avvakta dess resultat, samt, sedan utredningen framlagt sitt betänkande år 1959, att riksdagen inte borde föregripa Kungl. Maj:ts ställningstagande till utredningens förslag. Nämda förslag blev emellertid vid remissbehandlingen utsatt för kritik, och chefen för socialdepartementet har med hänsyn därtill funnit att detsamma inte utan ytterligare bearbetning av materialet bör läggas till grund för proposition i ämnet. Uppdraget att utföra denna bearbetning har anförtratts 1961 års sjukförsäkringsutredning.

Med hänsyn till att frågan om läkemedelsrabatteringen fortfarande är föremål för utredning, bör enligt utskottets uppfattning någon ändring av karensbeloppet inte företagas för närvarande. Utskottet avstyrker därför förevarande motion.

Riksdagen godtog vad utskottet anförde i denna del.

Utskottet

Enligt förordningen angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel lämnas rabatt å sådana läkemedel som av läkare ordineras vid sjukdom. Rabatteringen innebär, att den försäkrade, utöver ett karensbelopp å 3 kronor, erlägger hälften av den del av priset som överstiger karensbeloppet. Återstoden av kostnaderna bestrides av de allmänna försäkringskassorna. Statsbidrag utgår med belopp, motsvarande för kalenderår 1 krona 15 öre per försäkringskassemedlem. Vidare erhåller försäkringskassorna för varje år statsbidrag till sjukförsäkringen med i princip hälften av utgifterna för grundsjukpenning, barntilllägg, moderskapspenning och sjukvårdsersättning.

I förevarande motioner yrkas, att karensbeloppet skall höjas från 3 till 5 kronor samt att — såsom en följd därav — statsbidraget till sjukförsäkringen skall sänkas från 50 procent till 45 procent. Motionärerna framhåller att höjningen av karensbeloppet skulle belasta de försäkrade med högst 1 krona per inköpt läkemedel men minska antalet ersättningsärenden med omkring en tredjedel och sjukkassornas utgifter för läkemedel med cirka 20 milj. kronor per år. Denna utgiftsminskning motiverar enligt motionärerna, att statsbidraget till läkemedelsrabatteringen, som för nästa budgetår beräknas till 6,8 milj. kronor, slopas samt att det allmänna statsbidraget till sjukförsäkringen minskas.

Yrkanden av samma innebörd som de nu aktuella har varit föremål för riksdagens prövning vid ett flertal tillfällen, senast år 1962 i samband med behandlingen av förslaget till lag om allmän försäkring. Yrkandena har i samtliga fall lämnats utan bifall. I sitt utlåtande nr 27 år 1962 uttalade andra lagutskottet, att någon ändring av karensbeloppet inte borde företagas då, eftersom frågan om läkemedelsrabatteringen var föremål för prövning inom 1961 års sjukförsäkringsutredning.

Resultat av sjukförsäkringsutredningens arbete i fråga om läkemedelsrabatteringen föreligger ännu icke. Ej heller i övrigt har sedan i fjol inträffat något som skulle kunna föranleda till ett ändrat ställningstagande. Utskottet får således hemställa,

att förevarande motioner, I: 547 och II: 546, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 mars 1963.

På andra lagutskottets vägnar:

JOHN R. ANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel Svensson, fru Hamrin-Thorell, fru Carlqvist, fru Gärda Svensson*, fröken Nordström, herrar Lars Larsson och Enarsson;

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall, Rimmerfors, fröken Wetterström, herrar Odhe, Bengtsson i Varberg, Johansson i Södertälje, Wahrendorff* och fru Eriksson i Ängelholm.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Enarsson* och fröken *Wetterström*, vilka ansett,

a) att det avsnitt å s. 4 i utskottets yttrande, som börjar med "Yrkanden av samma" och slutar med orden "ett ändrat ställningstagande" bort ersättas med text av följande lydelse,

"Utskottet delar motionärernas uppfattning. Då ett genomförande av motionärernas förslag inte torde behöva medföra någon höjning av sjukförsäkringsavgifterna tillstyrker utskottet bifall till motionerna."

b) att utskottet bort hemställa,

"att riksdagen, med bifall till förevarande motioner, I: 547 och II: 546, måtte för sin del antaga följande förslag till

1) Lag

angående ändrad lydelse av lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring.

Härigenom förordnas, att 19 kap. 7 § lagen om allmän försäkring skall erhålla följande ändrade lydelse.

7 §

Till allmän försäkringskassa utgår för varje år *statsbidrag* med 45 procent av kassans utgifter för

- a) sjukvårdsersättning, dock ej ersättning för sjukhusvård i riket;
- b) grundsjukpenning;
- c) barntillägg;
- d) moderskapspenning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1963.

2) Förordning

angående ändrad lydelse av Kungl. Maj:ts förordning den 4 juni 1954 (nr 519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel.

Härigenom förordnas att 3 och 5 §§ Kungl. Maj:ts förordning den 4 juni 1954 (nr 519) angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel skall erhålla följande ändrade lydelse.

3 §

I annat fall än som avses i 2 § äger vid sjukdom den som är omfattad av sjukförsäkring enligt lagen om allmän försäkring eller här i riket är i allmän eller enskild tjänst vid inköp av läkemedel, som enligt apoteksvarustadgan den 14 november 1913 (nr 308) är att hänföra till apoteksvara eller som utan att utgöra apoteksvara innehåller gift av första klassen, åtnjuta nedsättning av fastställt pris för läkemedlet med hälften av det belopp, varmed priset må överstiga fem kronor. Har under en formel förskrivits flera läkemedel, skall prisnedsättningen avse den sammanlagda kostnaden. Är förskrivning avsedd att expedieras mer än en gång, skall nedsättningen hänföra sig till varje expedition.

Vad nu — — — vistas härstädes.

Från prisnedsättning — — — stycket avses.

5 §

Kostnaden för tillhandahållande av läkemedel enligt denna förordning bestrides av de allmänna försäkringskassorna i förhållande till antalet, vid utgången av det kalenderår kostnaden avser, inskrivna försäkrade, vilka äro pliktiga att erlägga sjukförsäkringsavgift enligt lagen om allmän försäkring.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1963.”
